



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 330/2020-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť mesta Košice, Trieda SNP 48A, Košice, IČO 00 691 135, zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 114/2019 z 24. októbra 2019, a takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť mesta Košice o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Vymedzenie napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu a sťažnostná argumentácia**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. februára 2020 doručená a podaním z 5. februára 2020 doplnená ústavná sťažnosť mesta Košice, Trieda SNP 48A, Košice, IČO 00 691 135 (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného

advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 114/2019 z 24. októbra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že obchodná spoločnosť EEI s. r. o., Bratislava (ďalej len „navrhovateľka“), podala 14. septembra 2018 na Okresnom súde Bratislava I návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Predmetný návrh navrhovateľka odôvodňovala tým, že od uzavretia nájomnej zmluvy s mestom Košice č. 2012001646 z 30. júla 2012 (ďalej len „nájomná zmluva“) prevádzkovala v meste Košice parkoviská a vyberala parkovné. Výzvou z 23. júla 2018 bola navrhovateľka sťažovateľom vyzvaná na odovzdanie parkovacieho systému, vychádzajúc zo skutočnosti, že nájomná zmluva je neplatná. Navrhovateľka ďalej poukázala aj na skutočnosť, že na „úradnej tabuli sťažovateľa bol zverejnený návrh zmeny VZN č. 157, podľa ktorého sa od 1. januára 2019 stane mesto výlučným prevádzkovateľom parkovacích miest v zóne plateného parkovania podľa VZN č. 157. Z uvedených skutočností spoločnosti EEI... vyplynula potreba bezodkladnej úpravy pomerov strán konania nariadením ňou navrhovaného neodkladného opatrenia.“.

3. Vo veci návrhu bolo Okresným súdom Bratislava I vydané uznesenie sp. zn. 26 Cb 68/2018 z 2. októbra 2018 (ďalej len „uznesenie z 2. októbra 2018“), ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie v znení presne špecifikovanom v samotnom rozhodnutí. V odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I z 2. októbra 2018 sťažovateľ vzniesol úspešne námietku miestnej nepríslušnosti, na podklade čoho Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 3 Cob 16/2019 z 25. februára 2019 uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 2. októbra 2018 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Okresný súd Bratislava I následne spis vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia postúpil Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“).

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 35 Cb 32/2019 z 20. mája 2019 (ďalej len „uznesenie z 20. mája 2019“) na základe návrhu navrhovateľky následne nariadil neodkladné opatrenie, ktorým

*„I. Prikazuje žalovanému poskytnúť žalobcovi súčinnosť pri prevádzkovaní verejných platených parkovísk a výbere parkovného na území mesta Košice v zmysle nájomnej zmluvy zo dňa 30.07.2012 č. 2012001646 v znení jej neskorších dodatkov, a to do času skončenia uvedenej nájomnej zmluvy alebo do právoplatnosti prípadného súdneho rozhodnutia, ktoré by konštatovalo neplatnosť nájomnej zmluvy.*

*II. Prikazuje žalovanému zdržať sa konania, ktoré by žalobcovi znemožnilo alebo sťažilo plnenie zmluvných povinností a uplatňovanie práv podľa nájomnej zmluvy zo dňa 30.07.2012 č. 2012001646 v znení jej neskorších dodatkov, a to najmä ktoré by žalobcovi zabránili alebo sťažili prevádzkovanie verejných platených parkovísk a výber parkovného na území mesta Košice žalobcom a ohrozili základný ekonomický model fungovania parkovacieho systému v zmysle nájomnej zmluvy zo dňa 30.07.2012 v znení jej neskorších dodatkov, a to do času skončenia trvania uvedenej nájomnej zmluvy alebo do právoplatnosti prípadného súdneho rozhodnutia, ktoré by konštatovalo neplatnosť nájomnej zmluvy.*

*III. Ukladá žalovanému povinnosť zdržať sa akéhokoľvek obmedzovania výkonu nájomných práv žalobcu podľa nájomnej zmluvy zo dňa 30.07.2012 č. 2012001646 v znení jej neskorších dodatkov uzavretej medzi žalobcom a žalovaným.*

*IV. Ukladá žalovanému povinnosť zdržať sa dispozície s majetkom žalobcu, ktorý preinvestoval podľa čl. X a čl. XI nájomnej zmluvy zo dňa 30.07.2012 č. 2012001646 v znení jej neskorších dodatkov uzavretej medzi žalobcom a žalovaným.*

*V. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo zvyšnej časti zamieta.*

*VI. Poučuje žalovaného o možnosti podať voči žalobcovi žalobu o navrátenie do pôvodného stavu alebo o náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia.*

*VII. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.“*

5. O odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 20. mája 2019 rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výrokoch I, II, III, IV,

VI a VII potvrdil ako vecne správne a odvolanie proti výroku V uznesenia súdu prvej inštancie odmietol.

6. Sťažovateľ namieta, že všeobecné súdy vo veci nariadeného neodkladného opatrenia dospeli k záveru, že ním možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami konania, keďže neuložili navrhovateľke povinnosť podať v stanovenom čase žalobu.

7. V kontexte právneho aspektu prejednávanej veci sťažovateľ argumentuje, že k nariadeniu neodkladného opatrenia došlo bez toho, aby okresný súd venoval „čo i len marginálnu pozornosť otázke platnosti nájomnej zmluvy, z ktorej spoločnosť EEI vyvodzovala svoje práva a povinnosti sťažovateľa...“.

8. Sťažovateľ v rámci odvolacieho konania poukazoval na to, že postup, keď sa okresný súd podľa jeho vlastného vyjadrenia odmietol zaoberať predbežnou platnosťou právneho úkonu, nemôže obstať, keďže „pre rozhodnutie súdu nemôže byť nepodstatné, či sa tento právny úkon, z ktorého mali sťažovateľovi vzniknúť povinnosti, ktorých plnenie je mu uložené neodkladným opatrením, sa javí ako platný alebo nie. Sťažovateľ poukázal na to, že pre takéto predbežné posúdenie platnosti či neplatnosti nájomnej zmluvy mal súd k dispozícii všetky potrebné podklady...“.

9. Podľa sťažovateľa nemožno mať pochybnosti o tom, že súčasťou rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je posúdenie, či nárok navrhovateľky z platného práva vyplýva. V prejednávanej veci podľa sťažovateľa neexistovala žiadna skutočnosť, ktorá by zbavovala všeobecné súdy povinnosti posúdenia dôvodnosti nároku, teda či nárok navrhovateľky vyplýva z platného práva, osobitne za situácie, keď „na túto skutočnosť, teda na neexistenciu nároku spoločnosti pre neplatnosť nájomnej zmluvy, sťažovateľ vo všetkých svojich podaniach upozorňoval.“.

10. Keďže navrhovateľka sa domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorého zmyslom bolo chrániť práva vyplývajúce z nájomnej zmluvy, a sťažovateľ platnosť tejto

nájomnej zmluvy popieral, potom bolo podľa sťažovateľa povinnosťou všeobecného súdu posúdiť osvedčenosť nároku v kontexte týchto dvoch protirečiacich si línií.

11. Podľa sťažovateľa takéto posúdenie si nevyžadovalo žiadne dokazovanie, ktoré by „prekračovalo rámec konania o neodkladnom opatrení.“. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd sa „uvedenou skutočnosťou zaoberať odmietol a odvolací súd toto pochybenie okresného súdu v rámci odvolacieho konania napriek tomu, že sa toho sťažovateľ domáhal, nenapravil“, došlo pre nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu k porušeniu práv sťažovateľa zaručených ústavou a dohovorom.

12. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na svoju zásadnú argumentáciu, ktorou tvrdil, že nárok navrhovateľky nie je dôvodný, keďže nájomná zmluva, ktorou sťažovateľ prenajal úseky jednotlivých komunikácií v meste Košice, je neplatná pre rozpor so zákonom z dôvodu, že v čase uzavretia nájomnej zmluvy zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“) neumožňoval obci zveriť prevádzku dočasného parkovania inej právnickej osobe a neumožňoval, aby výnos úhrad za dočasné parkovanie motorových vozidiel bol príjmom iného subjektu ako obce. Výklad, ktorý v tomto smere poskytol krajský súd v napadnutom uznesení, nie je podľa sťažovateľa udržateľný s prihliadnutím na ustanovenia citovaného cestného zákona, ako aj závery obsiahnuté v náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 1/00 z 25. mája 2000.

13. Podľa sťažovateľa v už citovanom náleze ústavný súd skonštatoval, že podmieňovať státie alebo zastavenie na miestnych komunikáciách akýmkoľvek poplatkom, a naopak, zakázať takéto státie alebo zastavenie bez zaplatenia poplatku je postupom, ktorý je nesúladný s ústavou a so zákonmi upravujúcimi konkrétnu oblasť týchto právnych vzťahov.

14. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že takýto právny stav pretrvával až do prijatia novely cestného zákona s účinnosťou od 1. augusta 2011. S účinnosťou od stanoveného dátumu boli § 6a cestného zákona stanovené podmienky, za ktorých možno vyberať úhradu

za dočasné parkovanie motorových vozidiel, pričom sa zároveň stanovilo, že výnos z úhrad za takéto parkovanie je príjmom obce.

15. Podľa sťažovateľa je nesporné, že s účinnosťou od 1. augusta 2011 dostali obce zákonnú možnosť vyčleniť všeobecne záväzným nariadením jednotlivé úseky miestnych komunikácií na dočasné parkovanie motorových vozidiel, vybrať za toto parkovanie úhradu, ktorá (resp. výnos z týchto úhrad) bola príjmom obce. V tomto kontexte prezentuje názor, podľa ktorého *„Akákoľvek snaha o výklad tohto zákonného ustanovenia takým spôsobom, že predkladá len jeden z možných spôsobov zabezpečenia parkovania na miestnych komunikáciách, je ako už bolo uvedené, v rozpore so znením zákona, ale aj s ústavnoprávnym kontextom tohto druhu právnych vzťahov, ktorý vyplýva z citovaného nálezu ústavného súdu.“*

16. Podľa sťažovateľa je s prihliadnutím na relevantnú právu úpravu zjavné, že od 1. augusta 2011 bola obciam daná možnosť spoplatňovať parkovanie, avšak len za podmienok v zákone stanovených a len za podmienky, že výnos z úhrad za parkovanie je príjmom obce.

17. Neposúdenie dôvodnosti a trvania nároku navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia vyvolalo podľa sťažovateľa stav, keď odvolací súd potvrdil nariadené neodkladné opatrenie bez toho, aby pre nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia boli splnené zákonné podmienky.

18. Ústavnoprávnu relevanciu podľa sťažovateľa má aj tá skutočnosť, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené ako vecne správne uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré nerešpektuje všeobecne záväzný právny predpis, a to všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 157 v znení účinnom od 1. januára 2019, podľa ktorého je prevádzkovateľom parkovacieho systému na území mesta Košice sťažovateľ.

19. Podľa sťažovateľa pre vydanie všeobecne záväzného nariadenia obce bez akýchkoľvek pochyb boli splnené všetky zákonné podmienky, pritom zo žiadneho

ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a ani iných právnych predpisov nevyplýva oprávnenie všeobecného súdu neaplikovať platnú a účinnú právnu normu, aj keď ide len o všeobecne záväzné nariadenie obce. Všeobecný súd je teda podľa sťažovateľa povinný vo veci aplikovať relevantné všeobecne záväzné právne predpisy, pričom ak zastáva názor, že sú splnené podmienky stanovené v čl. 144 ods. 2 ústavy (Ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.), má povinnosť podať návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd takto nepostupoval je jeho neakceptovanie všeobecne záväzného právneho predpisu nezlučiteľné s princípom spravodlivého súdneho konania, ktorý je imanentnou súčasťou práv označených touto ústavnou sťažnosťou.

20. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, krajskému súdu zakáže pokračovať v porušovaní sťažovateľom označených práv, napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi prizná náhradu trov konania.

21. Sťažovateľ zároveň požaduje, aby ústavný súd v súlade s § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu z 20. mája 2019 do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

22. Odklad vykonateľnosti rozhodnutí všeobecných súdov sťažovateľ odôvodňuje hrozbou závažnej ujmy, keďže nariadeným neodkladným opatrením bolo sťažovateľovi uložené poskytnúť navrhovateľke súčinnosť pri vyberaní poplatkov, na ktoré so zreteľom

na právnu úpravu účinnú v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy navrhovateľka nemá nárok. Sťažovateľ má teda navrhovateľke poskytnúť súčinnosť pri získavaní neoprávneného majetku – prospechu na úkor sťažovateľa a jeho obyvateľov.

23. V doplnení podania, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 27. februára 2020 sťažovateľ uviedol, že Okresný súd Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Ek 892/2019 uznesením z 13. novembra 2019 vo veci exekúcie vedenej na podklade uznesenia okresného súdu z 20. mája 2019 v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu zamietol návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie.

## II.

### **Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu**

24. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

25. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

26. V súlade s čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

27. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

28. V súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

29. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

30. Ústavný súd ako nezávislý orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stabilne judikuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, a preto rozhoduje o ústavných sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd (len) vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (m. m. I. ÚS 225/03).

31. Ústavný súd konštantne vo svojej rozhodovacej činnosti akcentuje aj to, že pri výkone právomoci v konaní o ústavnej sťažnosti jeho úlohou nie je preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov

takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov v prípade, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného súdu, aby prerokoval a rozhodol o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo alebo sloboda strany sporu (resp. účastníka konania) pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, II. ÚS 83/06).

32. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (m. m. II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. IV. ÚS 195/07).

33. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy), je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

34. Z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie a ním vymedzeného predmetu konania, ktorým je posúdenie ústavnej udržateľnosti rozhodnutia všeobecného súdu vo veci

nariadeného neodkladného opatrenia, ústavný súd považuje za potrebné osobitne zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, veľmi zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inšinciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide spravidla o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (m. m. IV. ÚS 82/09, IV. ÚS 282/2018, IV. ÚS 13/2020).

35. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 282/2019).

### **III.**

#### **Posúdenie vecí ústavným súdom**

36. Podstatnou argumentáciou sťažovateľ namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu. V konkrétnostiach prezentuje dve zásadné námietky. Prvou námietkou argumentuje, že k nariadeniu neodkladného opatrenia došlo bez toho, aby sa krajský súd venoval otázke platnosti nájomnej zmluvy, z ktorej vyvodzovala navrhovateľka svoje práva voči sťažovateľovi. Druhou námietkou zdôrazňuje, že k nariadeniu neodkladného opatrenia došlo bez rešpektovania všeobecne záväzného právneho predpisu, a to všeobecne záväzného nariadenia mesta Košice č. 157 v znení účinnom od 1. januára 2019, podľa ktorého je prevádzkovateľom parkovacieho systému na území mesta Košice sťažovateľ.

## **K aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v práve zaručenom čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu**

37. V úvode tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd považoval s prihliadnutím na predmet konania o ústavnej sťažnosti (udržateľnosť rozhodnutia všeobecného súdu o nariadení neodkladného opatrenia) za nevyhnutné vyjadriť sa k aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci. Ústavným súdom už bolo opakovane judikované, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v súdnom konaní možno považovať predovšetkým za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 222/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00, I. ÚS 46/00). Hoci spočiatku ESLP vylučoval aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke neodkladných opatrení (predbežných opatrení), pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (rozhodnutie o neprípustnosti z 13. 1. 2000 vo veci APIS, a. s., proti Slovensku, sťažnosť č. 39754/98), jeho neskoršia judikatúra (rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06; rozsudok z 13. 1. 2011 vo veci Kübler proti Nemecku, sťažnosť č. 32715/06, § 48; rozsudok z 12. 1. 2012 vo veci Pekárny a cukrárny Klatovy, a. s., proti Českej republike, sťažnosť č. 12266/07, § 64 – § 71) dokazuje postupný príklon k aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru aj na citované konania. Na to nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 293/2015, III. ÚS 503/2016, II. ÚS 533/2016).

38. Vo veci Micallef (už citované rozhodnutie ESLP, § 79 – § 80) už ESLP judikoval, že vylúčenie neodkladných opatrení z pôsobnosti čl. 6 dohovoru nemožno odôvodniť tým, že nimi v zásade nie je rozhodované o občianskych právach a záväzkoch. Európsky súd pre ľudské práva však zaujal názor, že nie každým neodkladným opatrením sa rozhoduje o týchto právach a záväzkoch a že aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru je závislá od splnenia určitých podmienok. Po prvé, právo, ktoré je predmetom hlavného konania i konania o nariadení neodkladného opatrenia, musí byť právom občianskym v autonómnom význame tohto pojmu. Po druhé, nevyhnutné je skúmať povahu neodkladného opatrenia, jeho cieľ, účel a dopad na predmetné právo. Vo všetkých prípadoch, keď možno považovať za preukázané, že neodkladným opatrením bolo fakticky

rozhodnuté o občianskom práve alebo záväzku bez ohľadu na dĺžku jeho trvania, je čl. 6 dohovoru použiteľný (Micallef, už citované rozhodnutie ESLP, § 84 – § 85). Európsky súd pre ľudské práva tak dospel k záveru, že čl. 6 dohovoru je použiteľný, keďže účelom neodkladného opatrenia bolo v konkrétnej veci rozhodnúť, aj keď len na obmedzenú dobu, o rovnakom práve, ktoré bolo predmetom hlavného konania, pričom opatrenie bolo ihneď vykonateľné (Micallef, už citované rozhodnutie ESLP, § 87).

39. Neskôr ESLP aplikoval čl. 6 dohovoru aj na konania považované za predbežné, aj keď nesúviseli so žiadnym hlavným konaním (meritum veci), pretože výsledok tohto predbežného konania bol rozhodujúci pre občianske práva (Udorovic proti Taliansku, rozsudok z 18. 5. 2010, č. 38532/02, § 37), a na predbežné konania, ktorými nebolo dosiaľ rozhodnuté o predmete hlavného konania, avšak mali priamy dopad na predmetné občianske právo (Kübler proti Nemecku, rozsudok z 13. 1. 2011, č. 32715/06, § 48). Výraz „predmetné právo“ s prihliadnutím na konanie vo veci Micallef neznamena, že by neodkladným opatrením muselo byť rozhodnuté o rovnakom práve, ktoré je predmetom hlavného konania.

40. V súlade s judikatúrou ESLP je pre rozhodnutie o tom, či v konkrétnej veci ide o občianske právo podstatná povaha práva, o ktoré ide. Povaha právnej úpravy, na podklade ktorej sa vo veci rozhoduje, sama osebe obdobne ako povaha orgánu s právomocou vo veci rozhodnúť majú len zanedbateľný význam (Bentem proti Holandsku, rozsudok z 23. 10. 1985, č. 8848/80, § 34).

41. V konkrétnych okolnostiach veci sa nariadené neodkladné opatrenie priamo týka nárokov vyvoditeľných navrhovateľkou z nájomnej zmluvy uzavretej so sťažovateľom ako samostatným územným a samosprávnym celkom, pričom predmetom nájomnej zmluvy (čl. II bod 2 nájomnej zmluvy) je záväzok prenajímateľa prenechať časť pozemkov v jeho výlučnom vlastníctve do nájmu a užívania na účely poskytovania parkovacích služieb a záväzok nájomcu vykonávať parkovacie služby spôsobom a za podmienok stanovených nájomnou zmluvou. Povaha práva, o ktoré v konkrétnych okolnostiach veci ide (prenechanie časti pozemkov do nájmu na účely výkonu podnikateľskej činnosti obchodnej

spoločnosti ako subjektu súkromného práva), odôvodňuje záver, že vo veci ide v autonómnom význame slova o občianske právo. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že zmluvný právny vzťah medzi oboma stranami zmluvy sa riadi nielen právnymi predpismi súkromného práva, ale aj právnymi predpismi verejného práva, keďže sa dotýka (aj) výkonu samosprávnej pôsobnosti mesta Košice (k tomu pozri závery obsiahnuté v bode 39 tohto uznesenia).

42. Z príloh priložených k ústavnej sťažnosti vyplýva, že vo veci nájomnej zmluvy sa na Okresnom súde Košice I vedie konanie pod sp. zn. 30 Cb 120/2018, predmetom ktorého je rozhodovanie vo veci vypratania nehnuteľností a zaplataenia finančnej náhrady za bezdôvodné obohatenie, ku ktorému došlo z titulu plnenia z nájomnej zmluvy (vec nie je v súčasnosti právoplatne skončená). Okresný súd Košice I (neprávoplatným) medzitýmnym rozsudkom sp. zn. 30 Cb 120/2018 zo 16. októbra 2019 okrem iného rozhodol, že nájomný vzťah, ktorý mal vzniknúť z nájomnej zmluvy, medzi sťažovateľom a navrhovateľkou nie je. Neodkladné opatrenie síce nebolo nariadené na podklade návrhu podaného v rámci konania vedeného Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 30 Cb 120/2018, aj napriek tomu niet pochyb o tom, že vecne s prihliadnutím na predmet konaní (konanie vo veci neodkladného opatrenia a konanie vo veci vypratania nehnuteľnosti a zaplataenia finančnej náhrady za bezdôvodné obohatenie) s meritórnym (hlavným) konaním vedeným na Okresnom súde Košice I vecne súvisí. Aj keď sa nariadením neodkladného opatrenia priamo o predmete hlavného konania nerozhodlo, nariadené neodkladné opatrenie má s prihliadnutím na jeho účel (uplatnenie nárokov vyplývajúcich z nájomnej zmluvy) na predmetné občianske právo, ktoré je predmetom hlavného konania, priamy dopad. Ústavný súd preto uzatvára, že v konkrétnej veci sa záruky obsiahnuté v čl. 6 ods. 1 dohovoru aplikujú.

43. Na účely preskúmania ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu sa ústavný súd oboznámil s podstatnými časťami citovaného rozhodnutia a zistil tieto pre posúdenie (ne)dôvodnosti ústavnej sťažnosti rozhodujúce skutočnosti.

44. Z relevantnej časti napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento sa stotožnil s dôvodmi nariadeného neodkladného opatrenia týkajúceho sa predovšetkým príkazu poskytovať súčinnosť pri prevádzkovaní verejných platených parkovísk a výbere parkovného na území mesta Košice. Vychádzal pritom predovšetkým zo skutočnosti, že navrhovateľka osvedčila potrebu dočasnej úpravy pomerov, a to s prihliadnutím na to, že medzi stranami sporu bol založený právny vzťah nájomnou zmluvou, na základe ktorej si navrhovateľka, ako aj sťažovateľ plnili svoje povinnosti a realizovali svoje práva po dobu 5 rokov bez toho, aby obsah a platnosť nájomnej zmluvy akýmkoľvek spôsobom spochybňovali.

45. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie k zásadnej námietke týkajúcej sa nevyhnutnosti všeobecného súdu zaoberať sa (ne)platnosťou nájomnej zmluvy, z ktorej si navrhovateľka nároky uplatňuje, krajský súd uviedol, že v rámci konania o nariadení neodkladného opatrenia, o ktoré v konkrétnych okolnostiach veci ide, s ohľadom na rýchlosť rozhodovania všeobecný súd nemá dostatočný priestor na vykonanie dokazovania na účely vyvodenia zodpovedného konečného záveru vo veci samej [v tomto prípade k otázke (ne)platnosti nájomnej zmluvy]. Z uvedeného dôvodu krajský súd považoval za preukázané, že postup okresného súdu, ktorý sa pri nariaďovaní neodkladného opatrenia otázkou (ne)platnosti príslušnej nájomnej zmluvy nezaoberal, bol správny.

46. Ústavný súd pri posudzovaní relevantnej námietky sťažovateľa zohľadnil osobitú povahu inštitútu neodkladného opatrenia a tomu zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený procesný postup a rozhodovanie všeobecných súdov. Zbral pritom do úvahy aj skutočnosť, že úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení je zistiť na základe dostupných dôkazných prostriedkov najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, a to bez potreby dodržania formalizovaného postupu štandardného procesného dokazovania, a na podklade osvedčených skutočností následne vo veci rozhodnúť. S poukazom na relevantné časti odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd zastáva názor, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku týkajúcim sa predpokladov vydania neodkladného opatrenia pre potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami (§ 325 ods. 1 CSP).

47. Sťažovateľ v tomto kontexte ponúka svoje vlastné posúdenie, pričom zdôrazňuje, že relevantná právna úprava obsiahnutá v cestnom zákone, ktorá v čase uzavretia nájomnej zmluvy neumožňovala obci zveriť prevádzku dočasného parkovania inej právnickej osobe a neumožňovala, aby výnos úhrad za dočasné parkovanie motorových vozidiel bol príjmom iného subjektu ako obce, bola tou skutočnosťou, ktorá si nevyžadovala dokazovanie, ktoré by prekračovalo rámec konania o nariadení neodkladného opatrenia. Ústavný súd sa s touto argumentáciou sťažovateľa nestotožňuje predovšetkým z dôvodov uvedených v bodoch 48 – 49 tohto odôvodnenia.

48. Stanovenie obsahu normatívneho základu pre náležité rozhodnutie vo veci prostredníctvom interpretácie či výkladu ustanovenia právneho predpisu tvorí súčasť tzv. externého zdôvodnenia, a teda aj súčasť právnej argumentácie. Aj zdanlivo jednoduchý prípad aplikácie práva sa môže pod vplyvom rôznych hľadísk a faktorov stať prípadom zložitým. Pochybnosti o význame aplikovaného normatívneho textu nemusí vyvolať len použitý jazyk, ale aj miesto právnej normy v systéme či jej účel a funkcie, ktoré norma plní.

49. Sťažovateľ svoju argumentáciu mieri k spochybneniu platnosti nájomnej zmluvy na podklade výkladu relevantného ustanovenia právneho predpisu, ktorý považuje za jednoznačný. Posúdenie (ne)platnosti právneho úkonu však nie je len otázkou izolovaného výkladu ustanovenia právneho predpisu. Predchádza mu celý proces zisťovania skutkového stavu, ktorý sa následne podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy. Proces zisťovania skutkového stavu si pritom nevyhnutne formalizované štandardy dokazovania vyžaduje. S prihliadnutím na už uvedené sa preto ústavný súd nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa, podľa ktorého relevantná právna úprava (sťažovateľom predložený výklad) nevyžadovala štandardizovaný proces dokazovania, ktorý by prekročoval rámec konania o nariadení neodkladného opatrenia. Naopak, posúdenie dôvodnosti a trvania nároku navrhovateľky vyplývajúceho z nájomnej zmluvy by posúdením platnosti či neplatnosti nájomnej zmluvy zjavne tento rámec prekročilo.

50. Obdobný záver vyslovuje ústavný súd aj vo vzťahu k druhej námietke, ktorou sťažovateľ argumentuje, že k samotnému nariadeniu neodkladného opatrenia došlo

bez rešpektovania všeobecne záväzného právneho predpisu. Aj touto argumentáciou vo svojej podstate sťažovateľ (aj keď len nepriamo) spochybňuje platnosť nájomnej zmluvy (keďže všeobecne záväzné nariadenie umožňuje byť prevádzkovateľom parkovania len sťažovateľovi). V konkrétnych okolnostiach veci však nejde o jednoduchý prípad (ne)aplikácie všeobecne záväzného nariadenia, ale o posúdenie účinkov tejto aplikácie na platnosť nájomnej zmluvy, ktorá založila právny vzťah medzi sťažovateľom a navrhovateľkou, z ktorého navrhovateľka svoje nároky uplatňuje. Nejde teda o jednoduchú otázku aplikácie všeobecne záväzného nariadenia, pri ktorej akýkoľvek orgán verejnej moci nemá inú možnosť, ako ho aplikovať, ale o otázku jeho účinkov na nájomnú zmluvu, z ktorej sa nároky vyvodzujú. Zo všetkých uvedených dôvodov je aj v kontexte tejto parciálnej námietky argumentácia sťažovateľa nedôvodná, keďže odpoveď na otázku účinkov všeobecne záväzného nariadenia obce na nájomnú zmluvu je predmetom posúdenia vo veci samej.

51. Nariadenie neodkladného opatrenia musí vychádzať z opísania rozhodujúcich skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Všeobecný súd teda zisťuje iba najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 5/2012 z 28. novembra 2012). Podľa názoru ústavného súdu si všeobecné súdy konajúce vo veci nariadeného neodkladného opatrenia túto povinnosť splnili. Odôvodnenie krajského súdu obsiahnuté v napadnutom uznesení preto ústavný súd nepovažuje za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, teda také, ktoré by malo za následok porušenie sťažovateľových práv podľa ústavy a dohovoru.

52. Okolnosti uvádzané krajským súdom v napadnutom uznesení dostatočne odôvodňujú záver o potrebe bezodkladne upraviť pomery zmluvných strán nájomnej zmluvy. Navyše nariadené neodkladné opatrenie je len dočasné, pričom v samotnom hlavnom meritórnom konaní (konanie vedené Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 30 Cb 120/2018 a naň nadväzujúce konanie pred odvolacím súdom) sa bude vykonávať náležité šetrenie všetkých rozhodujúcich okolností vrátane preskúmania (ne)platnosti

nájomnej zmluvy, osobitne z dôvodov uvedených v bode 44 odôvodnenia tohto uznesenia. Vzhľadom na znenie vydaného neodkladného opatrenia právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej dôjde k jeho zániku uplynutím času (§ 330 ods. 1 CSP v spojení s § 333 CSP), pretože jeho časové vymedzenie „do času skončenia uvedenej nájomnej zmluvy, alebo do právoplatnosti prípadného súdneho rozhodnutia, ktoré by konštatovalo neplatnosť nájomnej zmluvy“ je zrejmé. Aj z uvedeného dôvodu ústavný súd zastáva názor, že nariadeným neodkladným opatrením k trvalej úprave pomerov medzi stranami konania, ako to tvrdí sťažovateľ, nedošlo, a to aj napriek tomu, že navrhovateľke nebola v konaní o nariadení neodkladného opatrenia uložená povinnosť v stanovenej lehote podať žalobu (k tomu pozri argumentáciu obsiahnutú v bode 6 tohto uznesenia).

53. S poukazom na všetky už uvedené skutočnosti možno konštatovať, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je ústavne udržateľné, nevykazuje znaky svojvôle a neodporuje aplikovanej právnej úprave spôsobom, ktorý by mohol mať za následok namietané porušenie sťažovateľom označených práv podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť napadnutým uznesením krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

54. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2020

Miroslav Duriš  
predseda senátu